

Notat: Redegjørelse om bakgrunnen for pausing av tildeling av Bovaer i besetninger som leverer melk til Norsk melkeråvare.

Til: Landbruks- og matdepartementet

Fra: Norsk melkeråvare v/Johnny Ødegård

Dato: 21. nov. 25

Innledning

TINE, gjennom Norsk melkeråvare (NMR), har et mål om å redusere klimagassutslipp fra norsk melkeproduksjon, og har testet ulike tiltak for å oppnå dette. Bruken av fôrtilsetningen Bovaer, som reduserer metanutslipp fra drøvtyggere, har vært ett av disse tiltakene. Denne redegjørelsen gir bakgrunnen og hendelsesforløpet for pausen i tildelingen av Bovaer til ordinære besetninger som leverer melk til NMR.

Bakgrunn

Det har vært varierende grad av motstand mot bruk av metanreduserende fôrvarer helt siden oppstarten av prosjektet MetanHUB. Gjennom høsten har uroen blant både leverandører og forbrukere angående bruk av Bovaer tiltatt i styrke. For leverandørene har bekymringene hovedsakelig dreid seg om økonomi, dyrevelferd og prinsipielle spørsmål, mens forbrukerne har uttrykt uro knyttet til egen helse og dyrevelferd. Det har forekommet kampanjer i sosiale medier med oppfordringer til boikott, og kritikken har i stor grad vært rettet mot TINE, selv om hele meierisektoren har mottatt henvendelser fra forbrukere.

Det har vokst frem en viss profilering av melk fra besetninger uten Bovaer, både fra økologisk meieriindustri og fra småskalavirksomheter som ikke mottar melk fra NMR. Videre har NMR mottatt krav fra en stor kunde om dokumentasjon på at melken de kjøper av NMR ikke stammer fra besetninger som bruker Bovaer, samt tilsvarende henvendelse fra en mindre kunde. Andre aktører har uttrykt bekymring for mulig salgssvikt for norske meieriprodukter.

Hendelsesforløp siste par uker

- **1. nov:** Første informasjon til NMR om at situasjonen i Danmark utviklet seg. Referanser til syke dyr med henvisning til bruk av Bovaer – uten dokumentert sammenheng.
- **4. nov:** Møte mellom NMR og alle kunder. Orientering om status i Danmark. NMR formidlet at uttesting av Bovaer i norske besetninger går som normalt. Informasjon om situasjonen i lys av hendelsene i Danmark lagt ut på NMRs hjemmesider.
- **5. nov.:** Fødevarestyrelsen (DK) understreker at Bovaer må blandes og doseres riktig, bruken kan stoppes ved mistanke om negative helseeffekter hos kyr. Første kjente mulige kobling av Bovaer med sykdom – ikke dokumentert sammenheng.

- **6. nov:** Informasjon fra Danmark om mulig kobling mellom fôringsregime, negative dyrehendelser og bruk av Bovaer – ikke dokumentert sammenheng.
- **10. nov. kl. 09.35:** Ledelsen i NMR ble informert om at de samme fôringsystemene med foreløpig flest negative hendelser i Danmark brukes på noen norske gårder hvor Bovaer testes. Anbefaling: vurdere pause i tildelingen av Bovaer til ordinære besetninger ut fra et føre var-prinsipp.
- **10. nov. kl. 17.10:** Leder NMR besluttet i samråd med TINEs konsernsjef å pause testing av Bovaer i ordinære besetninger ut fra et føre var-prinsipp.
- **10. nov. kl. 18.10:** Styreleder i TINE ble orientert av konsernsjef i TINE om beslutningen om å pause testing av Bovaer i ordinære besetninger ut fra et føre var-prinsipp.
- **11. nov. kl. 09.00:** Konsernsjefen orienterer styret i TINE om at tildeling av Bovaer til ordinære besetninger settes på pause ut fra et føre var-prinsipp.
- **11. nov. kl. 16.35:** NMR sender anmodning til Landbruksdirektoratet, som forvaltningsansvarlig for prosjektet MetanHUB, om å pause tildeling av Bovaer til ordinære besetninger ut fra et føre var-prinsipp.
- **12. nov. kl. 09.00:** Aktørene i markedsordningen for melk og bønder som deltar i testingen av Bovaer ble orientert om at tildeling av Bovaer til ordinære besetninger settes på pause ut fra et føre var-prinsipp.
- **12. nov. kl. 09.30:** Informasjon om pausing av tildeling av Bovaer lagt ut på NMRs hjemmesider. Konsortiedeltakerne i MetanHUB orientert pr. e-post.
- **12. nov – d.d.:** Håndtering av henvendelser og forespørsler fra involverte, presse og allmenheten.

Vurdering av NMRs kompetanse til å ta beslutningen om å pause Bovaer-tildeling

MetanHub som prosjekt er finansiert over jordbruksavtalen og en del av inngått avtale. Praktisk uttesting av Bovaer hos NMR sine leverandører er i stor grad finansiert av NMR, som har dekket kostander med innkjøp av Bovaer til besetningene.

Avtale om implementering av Bovaer i besetningene er inngått mellom den enkelte produsent og NMR.

All melk fra besetningene leveres til NMR, og det er NMR som har ansvar for å videreselge melken til meieriindustrien. Vår vurdering er derfor at selv om det er avtalepartene som har ansvar for MetanHUB-prosjektet, er det NMR som har ansvar for melk fra de konkrete besetningene. Det er også NMR som setter krav til våre leverandører knyttet til dyrevelferd og andre forhold. Vår vurdering har derfor vært at det også er vårt ansvar å vurdere en eventuell risiko for dyrevelferd knyttet til videreføring av tildeling av Bovaer. Vår vurdering var derfor at ansvaret for å vurdere videreføring av den konkrete uttestingen av denne fôrtilsetningen lå hos NMR, og at situasjonen tilsa at en uten unødige opphold burde pause

uttestingen. NMR sin informasjonsplikt tilsier en samtidig informasjon av alle NMR sine kunder. For å unngå usymmetrisk informasjonsdeling valgte NMR å framskynde offentliggjøring av beslutning

Beslutning

Leder NMR, med støtte fra konsernsjef i TINE, besluttet ettermiddagen 11. november å sette på pause den praktiske uttestingen av Bovaer ved ordinære norske melkebruk ut fra et føre var-prinsipp. Pausen kom i påvente av mer kunnskap om hva som har forårsaket negative effekter i enkelte danske besetninger som bruker fôrtilsetningen.

Veien fremover

TINE står fast ved ambisjonen om å redusere klimagassutslipp og vi støtter opp om landbrukets klimaplan. Vi vil fortsette arbeidet med løsninger som er trygge, effektive og godt dokumentert. Dialog med bønder og myndigheter er en sentral del av prosessen, og TINE ønsker å bidra til åpenhet og samarbeid med avtalepartene for jordbruksforhandlingene. Før en eventuell reintroduksjon av Bovaer i ordinære besetninger må etter vår vurdering følgende være på plass:

- Gjennomgang av hendelser i Danmark og Norge må indikere minimal risiko knyttet til praktisk bruk av fôrtilsetningen.
- Alle store konvensjonelle aktører i verdikjeden må støtte opp om bruken. Melk fra Norsk melkeråvare kan ikke utgjøre en konkurranseulempe.
- En tydelig og sterk markering fra Norske myndigheter om at bruk er trygt og nødvendig for å nå klimamål.

Uavhengig av hva som skjer med Bovaer mener TINE at prosjektet MetanHUB må fortsette, både for å skaffe kunnskap om Bovaer, og for å vurdere alternativer med tilsvarende effekt på klimautslipp.